

Libanius om frygt blandt kristne grundet Julian Apostata

5 *Libanius (ca. 314-393) var græsk retoriker, forfatter og filosof. Libanius forblev tro mod den traditionelle græsk-romerske religion på trods af kristendommens stigende udbredelse. Han nærrede derfor sympati for kejser Julian Apostatas forsøg på at genoplive den gamle religion på bekostning af kristendommen. Efter Julians død (363) forfattede Libanius en hyldesttale til Julians ære. Herunder et kort uddrag af talen.*

10 [*Libanius beretter om kejser Julians magtovertagelse, som han mente var blevet profeteret i bestemte orakeludsagn.*] Da oraklerne var gået i opfyldelse, blev land og hav underlagt ham, og ingen turde se ham i ansigtet, og alle var enige om, at alle skulle tilhøre én [hersker]. Han var ikke længere begrænset af noget, der ikke behagede ham. Og da alle paladserne blev låst op for ham, brød han ud i klage, og hans tårer faldt på profetierne, og alt gav efter for en naturlig følelse. [...] [*Libanius beretter herefter, at Julian sørger over den afdøde kristne kejser, Constantius, selvom denne havde været ham fjendtligt stemt. Julian giver desuden Constantius en ærefuld begravelse og påbegynder herefter sin egen religionspolitik.*]

15 Kejseren begyndte med guderne – det vil sige hovedstadens religion – ved at udføre libationsoftring¹ i alles påsyn og glæde sig over al dens ledsagende [rituelle] tilbehør. Han lo af dem, som ikke fulgte hans eksempel. Han bestræbte sig på at overtale, men forsøgte ikke at øve tvang på deres samvittighed. Og dog hængte rædslen over de fordærvede [kristne]. Der var en forventning om, at de ville få deres øjne stukket ud, få deres hoveder skåret af, og om at floder af blod ville strømme fra massakrer: "for den nye hersker vil opfinde nye tvangsformer, sammenlignet med hvilke ild og sværd vil forekomme at være småting, ligesom det at blive kastet i havet, blive begravet levende og blive lemlæstet og skåret i stykker." For alt dette var blevet begået af dem, der var før ham.² Og langt voldsommere end disse forventede de ham [Julian] at være. Men han bebrejdede dem, som gjorde disse ting, for ikke at opnå det mål, de havde til hensigt at nå. Og han havde opdagede, at der ikke var brug for tvang i sager af deres art. [...] Derfor afviste han sådanne foranstaltninger, og idet han indså, at den anden parts [de kristnes] styrke var blevet forstærket ved deres nedslagtning, undgik han at gøre det, som han beskyldte andre for.

25

30 [...]

Libanius *Or.* 18: Overs. J. Rosenløv efter C. W. King: *Julian the Emperor: Containing Gregory Nazianzen's Two Invectives and Libanius' Monody*, London (1888) s.158f.

¹ *Libationsoftring*: et ritual, hvorunder en væske (ofte vin) ofres til en guddom f.eks. ved at blive hældt på jorden.

² Der hentydes til tidligere kejsere, der havde forfulgt de kristne.